

QISHLOQ SHAROITIDA IJTIMOIIY INFRATUZILMANING RIVOJLANISH TARIXI (1991–2025)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17534788>

Shamsiddinov Yahyobek

*Millat umidi universitetining Biznes Boshqaruv yo`nalishi 1-bosqich talabasi.
Uzbekistan. g. Tashkent*

Annotatsiya

Ushbu maqolada O`zbekistonda qishloq joylardagi ijtimoiy infratuzilmaning rivojlanish tarixi yoritilishi bilan birga aholining turmush sharoitini yaxshilash va ijtimoiy infratuzilmani mustahkamlash davlat siyosatining ustuvor yo`nalishlaridan biriga aylangani va usbu tizimning o`ziga xos muammolari haqida so`z boradi.

Kalit so`zlar

Qishloq, infratuzilma, siyosat, davlat, rivojlanish, hudud, sharoit, og`ir, rivojlantirish, barqarorlik, asosiy, iqtisodiyot...

Аннотация

В данной статье рассматривается история развития социальной инфраструктуры в сельской местности Узбекистана, а также то, как улучшение условий жизни населения и укрепление социальной инфраструктуры стали одним из приоритетных направлений государственной политики, и специфические проблемы этой системы.

Ключевые слова

Сельская местность, инфраструктура, политика, государство, развитие, территория, условия, сложные, развитие, стабильность, базовый, экономика...

Abstract

This article examines the history of social infrastructure development in rural Uzbekistan, how improving living conditions and strengthening social infrastructure became a priority for state policy, and the specific challenges of this system.

Key words

Rural area, infrastructure, policy, state, development, territory, conditions, complex, development, stability, basic, economy...

O'zbekiston mustaqillikka erishgan dastlabki yillardan boshlab qishloq hududlarini rivojlantirish, aholining turmush sharoitini yaxshilash va ijtimoiy infratuzilmani mustahkamlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Chunki mamlakat aholisining katta qismi qishloqlarda istiqomat qilgani sababli, mazkur hududlardagi infratuzilma taraqqiyoti jamiyatning iqtisodiy-ijtimoiy barqarorligiga katta ta'sir ko'rsatadi. 1991–2025 yillar davomida qishloq joylarda ijtimoiy infratuzilmaning shakllanishi va rivojlanishi bosqichma-bosqich amalga oshirildi.

Mustaqillikning ilk o'n yilligida (1991–2000 yillar: Asosiy bosqich va boshlang'ich islohotlar) davlat siyosati avvalo iqtisodiyotni barqarorlashtirish va ijtimoiy sohani qo'llab-quvvatlashga qaratildi. Qishloq joylarda elektr energiyasi, ichimlik suvi, aloqa tizimlari, maktab va tibbiyot muassasalarining faoliyatini yaxshilash bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirildi. Bu davrda ham o'ziga xos o'zgarishlarni kuzatishimiz mumkin bo'ladi:

- Qishloqlarda maktablar va poliklinikalar soni oshirildi;
- Telefonlashtirish va elektr tarmoqlarini kengaytirish ishlari boshlandi;
- Kolxoz va sovxozlar isloh qilinib, aholining mustaqil faoliyat yuritishi uchun sharoitlar yaratildi.

2000–2016 yillar: Izchil modernizatsiya va keng qamrovli dasturlar amalga oshirildi. Yangi ming yillikning ikkinchi bosqichida davlat rahbariyati tomonidan qishloqlarni kompleks rivojlantirish bo'yicha yirik dasturlar amalga oshirildi. Jumladan, "Qishloq qurilish invest" loyihalarining ishga tushirilishi natijasida minglab zamonaviy uylar, maktablar, bolalar bog'chalari, tibbiyot maskanlari va xizmat ko'rsatish obyektlari barpo etildi.

Bu davrda:

- Qishloq joylarni gazlashtirish darajasi keskin oshdi;
- Ichimlik suvi tarmoqlari yangilandi va kengaydi;
- Qishloqlarda zamonaviy uy-joylar qurish bo'yicha davlat dasturlari yo'lga qo'yildi;
- Avtotransport yo'llari, ko'priklar, savdo va maishiy xizmat markazlari qurildi.

2017–2021 yillarda esa taraqqiyotning yangi bosqichi – "Ochiq siyosat va xalqchil islohotlar" amalga oshirildi. Mazkur yillarda qishloqlarni rivojlantirish "Inson manfaatlari hamma narsadan ustun" tamoyili asosida olib borildi. "Obod qishloq" va "Obod mahalla" dasturlari orqali qisqa vaqt ichida o'n minglab qishloqlarning qiyofasi o'zgardi.

Islohotlarning asosiy natijalari:

- Qishloqlarda ijtimoiy infratuzilma obyektlari rekonstruksiya qilindi, yangi maktablar, sport zallari, kutubxonalar, tibbiyot punktlari qurildi;
- Internet va mobil aloqa qamrovi kengaydi, raqamli xizmatlar yo'lga qo'yildi;
- Xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash orqali xizmat ko'rsatish sohalari rivojlandi.

2022–2025 yillar: Raqamlashtirish, “Yashil makon” va barqaror rivojlanish davri. So'nggi yillarda qishloqlarda infratuzilmani rivojlantirish yangi bosqichga ko'tarildi. Aholi punktlarini ekologik toza, zamonaviy, raqamlashtirilgan infratuzilma bilan ta'minlash bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirildi.

Ushbu davrning asosiy yo'nalishlari:

- Raqamli xizmatlar, elektron hukumat tizimlari, onlayn ta'lim va telemeditsina imkoniyatlarining kengayishi;
- “Yashil energetika”, quyosh panellari va energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish;
- Ichimlik suvi ta'minoti tizimlarini modernizatsiya qilish, ekologik muammolarni kamaytirish va transport infratuzilmasini rivojlantirish.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, 1991–2025 yillar mobaynida O'zbekistonda qishloq joylarda ijtimoiy infratuzilma ulkan rivojlanish yo'lini bosib o'tdi. Dastlabki yillardagi asosiy muammolar bosqichma-bosqich bartaraf etildi. Maktab, tibbiyot, yo'l, aloqa, uy-joy, internet va xizmat ko'rsatish infratuzilmalari zamon talablari asosida yangilandi. Bugungi kunda qishloq aholisi uchun shahar darajasiga yaqin ijtimoiy sharoitlar yaratilmoqda. Kelgusida esa qishloqlarda “aqlli infratuzilma” tizimlarini joriy etish, yashil iqtisodiyotga o'tish va raqamli xizmatlarni kengaytirish infratuzilmaning yanada rivojlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. - Toshkent, 2017-yil 7-fevral, UP-4947-son.